

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 7CoP/194/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7715200751
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 12. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Frederika Zozuláková
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2015:7715200751.2

Rozhodnutie

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Frederiky Zozulákovvej a členov senátu JUDr. Agnesy Hricovej a JUDr. Imricha Volkaia vo veci starostlivosti súdu o maloleté deti Z. S.Á.L. nar. XX.X.XXXX a S. S.Á.L. nar. XX.X.XXXX zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny v Michalovciach detí rodičov H. K. nar. X.X.XXXX bývajúcej v N. na Y. ul. č. XX zastúpenej Mgr. Michalom Gargulákom advokátom so sídlom v Michalovciach na ul. kpt. Nálepku č. 8 a S. S.Á.L. nar. XX.X.XXXX bývajúceho v L. J. E. K. č. XX zastúpeného S. G.Č.Q. nar. XX.XX.XXXX bývajúcim v G. na Č. XX/XX za účasti starej matky maloletých detí D. S.Á.L. nar. X.X.XXXX bývajúcej v G. na ul. Č. č. XX v konaní o zmenu úpravy styku maloletých detí s otcom a starou matkou o odvolaní matky proti rozsudku Okresného súdu Michalovce z 11.5.2015 č.k. 22P 7/2015-35 takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok vo výrokoch o zmene úpravy styku otca s maloletými deťmi a zmene úpravy styku starej matky s maloletými deťmi počas letných prázdnin.

M e n í rozsudok vo výroku o zmene úpravy styku starej matky s maloletými deťmi počas bežného roka tak, že stará matka je oprávnená stýkať sa s mal. Z. a mal. S. každý nepárny mesiac v roku posledný týždeň od piatku od 16.00 hod. do soboty do 19.00 hod. s tým, že matka je povinná maloleté deti v určený čas na styk riadne pripraviť a odovzdať ich starej matke pred bytom matky a stará matka je povinná po ukončení styku maloleté deti vrátiť matke na tom istom mieste.

Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

Súd prvého stupňa napadnutým rozsudkom zmenil rozsudok Okresného súdu Michalovce z 28.1.2013 č.k. 10P 160/2012-46 v časti úpravy styku otca s maloletými deťmi tak, že otec je oprávnený stýkať sa s mal. Z., nar. XX.X.XXXX a mal. S., nar. XX.X.XXXX každý párny mesiac v roku posledný týždeň od piatku od 16.00 hod. do soboty do 19.00 hod., každý nepárny rok počas veľkonočných sviatkov od Veľkého piatku od 10.00 hod. do Veľkonočného pondelka do 14.00 hod., každý nepárny rok počas vianočných sviatkov od 23.12. od 10.00 hod. do 2.1. do 14.00 hod., každoročne v mesiaci august od 1.8. od 10.00 hod. do 10.8. do 19.00 hod. s tým, že matka je povinná maloleté deti v určený čas na styk riadne pripraviť a odovzdať otcovi pred bytom matky a otec je povinný v určený čas maloleté deti vrátiť pred bytom matky.

Zmenil rozsudok Okresného súdu Michalovce z 5.11.2014 č.k. 2P 201/2014-99 tak, že stará matka je oprávnená stýkať sa mal. Z., nar. XX.X.XXXX a mal. S., nar. XX.X.XXXX každý nepárny mesiac v roku posledný týždeň od pondelka od 16.00 hod. do soboty do 19.00 hod., každoročne v mesiaci júl od 1.7. od 10.00 hod. do 10.7. do 19.00 hod. s tým, že matka je povinná maloleté deti v určený čas na styk riadne pripraviť a odovzdať starej matke pred bytom matky a stará matka je povinná v určený čas maloleté deti vrátiť pred bytom matky. Rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

Zistený skutkový stav právne posúdil podľa § 25 ods. 2 a 5 Zákona o rodine, § 36 ods. 1 Zákona o rodine a konštatoval, že z vykonaného dokazovania, a to výpovede matky a otca detí bolo preukázané, že otec detí doposiaľ neprejavuje dostatočne záujem o plné využitie súdom schváleného rozsahu styku. Je práve na ňom, aby využíval aspoň obmedzené možnosti na to, aby aj pri nedostatku príležitostí na sústavné výchovné pôsobenie mal na výchovu detí vplyv. Sám uviedol, že s deťmi nebol od mája 2014 a až vo februári 2015 sa pokúšal s nimi skontaktovať, no ku komunikácii, resp. k stretnutiu s nimi nedošlo z dôvodu, že matka detí mu uviedla, že sú choré, resp. že ho starší syn nechce vidieť, alebo že mladší syn má vystúpenie a so starším ide k psychológovi. Vyjadril názor, že ten z rodičov, ktorý nemá dieťa v osobnej starostlivosti, môže využiť opatrenia v občianskom súdnom konaní smerujúce k výkonu rozhodnutia súdu alebo súdom schválenej dohody o výchove maloletých detí, a teda takto si zabezpečiť realizáciu styku s maloletými deťmi a realizáciu svojho práva podieľať sa na výchove detí. Pokiaľ ide o úpravu styku maloletých detí so starou matkou, z vykonaného dokazovania nebolo preukázané, že by tento nebol v záujme maloletých detí, resp. že by na deti mala stará matka negatívny vplyv. Uviedol, že je na matke a starej matke, ako sa bude vyvíjať vzťah medzi nimi a či ony napomôžu tomu, aby sa maloletí tešili na stretnutia so starou matkou, nemali z neho strach, pričom stará matka musí vziať do úvahy to, že podľa § 30 ods. 1 majú rozhodujúcu úlohu vo výchove dieťaťa rodičia, ktorí majú právo vychovávať deti v súlade s vlastným náboženským a filozofickým presvedčením a na druhej strane matka musí vziať do úvahy to, že deti môžu mať k svojim starým rodičom alebo iným príbuzným silné citové väzby, tieto osoby by mohli pomáhať pri ich výchove už od malička a deti sú na nich citovo naviazané a prerušenie stykov s nimi by mohlo narušiť stabilitu výchovného prostredia, duševný a citový rozvoj a podobne. Vzhľadom na to, že vykonaným dokazovaním nebol preukázaný negatívny vplyv starej matky a otca maloletých detí na ich výchovu a psychický vývoj, súd obmedzil styk maloletých detí s otcom a starou matkou oproti predchádzajúcim úpravám stanovením soboty ako dňa vrátenia detí matke z dôvodu, že mal. Z. nastupuje do 1. ročníka základnej školy, čo je veľká zmena v režime dieťaťa, a teda je potrebné, aby si jednoducho oddýchol a jednoducho pripravil sa na ďalší školský týždeň v domácom prostredí. Nakoľko maloletí bratia sú na seba citovo naviazaní, súd túto úpravu ponechal pre oboch maloletých. O trovách konania rozhodol podľa § 146 ods. 1 písm.a/ O.s.p..

Proti tomuto rozsudku podala v zákonnej lehote odvolanie matka maloletých detí a žiadala, aby odvolací súd zrušil rozsudok súdu prvého stupňa a vrátil vec na ďalšie konanie alebo zmenil rozsudok a upravil styk otca s maloletými deťmi každý druhý mesiac v poslednú sobotu od 8.00 hod. do 19.00 hod. a styk starej matky s maloletými deťmi zakázal. Namietala, že súd prvého stupňa nedostatočne zohľadnil skutočnosť, že otec sa s maloletými deťmi nestýkal viac ako jeden a pol roka, nevie sa o ne postarať sám, aj keď má svoj byt v L. J. E. a maloleté deti odniesol k svojej matke D. S.Á.L.. Pokiaľ ide o úpravu styku starej matky s maloletými deťmi, súd nezohľadnil skutočnosť, že mal. Z. bude od septembra navštevovať Základnú školu v Sobranciach, preto nemôže byť u starej matky celý týždeň. Takisto je presvedčená, že keď bude otec s deťmi, bude s nimi aj stará matka. Maloleté deti od incidentu medzi ňou a starou matkou odmietajú odísť, plačú a vzlykajú, už len keď má prísť pre nich otec alebo stará matka s tým, že chcú zostať doma. Pokiaľ deti chodili k starej matke, jej vzťah s mal. Z. bol ovplyvňovaný starou matkou z dôvodu úmyselného psychického štvania maloletého proti nej. Odkedy deti k starej matke nechodia, zlepšil sa vzťah medzi ňou a maloletými deťmi. Upravil sa tiež vzťah medzi deťmi navzájom, nakoľko stará matka medzi nimi robila rozdiely a brala si len mal. Z.. Podotkla tiež, že mal. S. je autista. V nahrávke, ktorú predložila na CD je spomenutá aj H. S. P., nar. XX.X.XXXX, ktorá je krstnou mamou maloletých detí. Poznávajú sa cca 8 rokov a H. S. P. býva v G. na Č. XX na 6. poschodí, čo je o dve poschodia nižšie, ako býva stará matka detí. Vyjadrila názor, že stará matka sa nevie zmieriť s tým, že má osobu, ktorá pri nej stojí a navzájom si pomáhajú, pričom aj ona má mentálne postihnutého syna mal. K. P. Deti svoju krstnú mamu zbožňujú, majú ju radi a stále sa na ňu tešia. Navrhuje nové dôkazy, a to znalecký posudok z odboru detskej psychológie a zároveň poukazuje na CD s nahrávkou, ako aj správu od psychologičky, ktorú konajúci sudca nebral do úvahy. Uviedla tiež, že stará matka má zdravotné problémy.

Otec vo vyjadrení k odvolaniu matky uviedol, že matka detí ho dostala do finančnej krízy, keď sa odsťahovala zo spoločnej domácnosti bez udania dôvodu, preto musel stále pracovať a splácať hypotéku, alimenty a nájomné za byt. Matka stále býva inde, raz v G., Q., N. a jeho ani neinformovala, všetko sa dozvedel len od svojej matky. Pracoval v Českej republike, v Trnave, v Bratislave a nemal dovolenku ani financie. Pokiaľ nedošlo k roztržke medzi matkou detí a jeho matkou D. S.Á.L., s deťmi sa stretával v G. na Č. XX u svojej matky. Matku detí nemusí zaujímať, že je u svojich rodičov, nakoľko deti majú veľmi dobrý vzťah s jeho rodičmi, ako aj jeho sestrou, ktorú narušila matka detí. Maloletý Z. sa vyjadril, že matka mu v styku s jeho rodinou bráni. Maloletý S. povedal starému otcovi, že príde

pozrieť starých rodičov. Pokiaľ matka uvádza, že mal. Z. plače a podobne, uvedené sa objavovalo aj vtedy, keď bol u starých rodičov a nechcel sa vrátiť k matke. Z uvedeného dôvodu má za to, že to nie je kvôli incidentu medzi starou matkou a matkou detí. Sama matka sa priznala, že mal. Z. vychováva fackami, čiže používa fyzický a psychický nátlak na maloletého. Nie je mu tiež zrejmé, prečo maloleté deti nenavštevujú predškolskú dochádzku, ale chodia na týždeň až dva do G. k jej kamarátke s postihnutým chlapcom a sú s ním zatvorené v byte. Rovnako by chcel vidieť zdravotný záznam mal. S., že je autista a každú chvíľu má inú chorobu, čo musí matka dokladovať, aby mohla poberať rodičovský príspevok. Nesúhlasí s tým, že by jeho matka, teda stará matka detí robila rozdiely medzi vnúčatami. Takisto až z obsahu spisu sa dozvedel, že jeho deti sú pokrstené a ich krstnou matkou je H. S., s čím nesúhlasí, pretože ich krstnou mamou mala byť jeho sestra. Keďže matka navštevuje svoju kamarátku, ktorá byva o dve poschodia nižšie ako on a starí rodičia, nemôže byť pre ne psychickou traumou byť so starými rodičmi. Do incidentu 18.1.2015 matka nosila deti k starým rodičom, ako jej to vyhovovalo, prípadne aj jej kamarátke S.. Podotkol, že všetky jeho pokusy stretnúť sa s deťmi ostávajú bez odozvy. S návrhom matky v celom rozsahu nesúhlasí.

Stará matka vo vyjadrení k odvolaniu matky uviedla, že ako starí rodičia majú vybudovaný s vnúčatami krásny vzťah. Uvedomujú si, že starší vnuk Z. nastupuje od septembra do 1. ročníka a bude mať viac povinností, čo sa jedná školskej dochádzky, ale aj školopovinné deti majú prázdniny jarne, letné, zimné a sú tam aj sviatky veľkonočné a vianočné. Mladší S. by mohol byť u nich viac. Matka sa vyhovára len na incident, ktorý vyvolala ona, čo aj na súde uviedol sudca. Ona tento incident potrebovala vyvolať, lebo na nich nemala nič a už jej bolo dlho v oku, keď sa starší Z. stále k nim pýtal a ona ho zahriakla, že k starkej nepôjde. Keď telefonovala vnukovi Z. 23.6.2015 z dôvodu, že mal meniny a chcela mu pogratulovať, nechcel ísť k telefónu a na otázku prečo jej matka neodpovedala. Nevie, čo je to za matku, keď nedopraje deťom, aby sa stýkali so starými rodičmi a svojim otcom. Všetko, čo matka rozpráva a píše ohľadom detí, sú samé klamstvá, pokiaľ ide o zdravotný a psychický stav detí. Všetko robí vo svoj prospech a nie pre deti. Podotkla, že aj zástupkyňa úradu práce K., ktorá má zastupovať maloleté deti, viac prejavuje záujem o matku detí ako o deti, keď povedala, že čo bude H. robiť sama doma, keď nebude mať deti. Tento postoj sa jej nepáčil, na základe čoho písali aj sťažnosť na ÚPSVaR Sobrance. S návrhom matky nesúhlasí.

Právny zástupca matky doručil odvolaciemu súdu 29.7.2015 podanie označené ako vyjadrenie vo veci samej, návrh na vykonanie dokazovania a návrh na vydanie predbežného opatrenia, v ktorom uviedol, že matka zotrúva na podanom odvolaní v celom rozsahu a opätovne poukazuje na dôvody uvedené v tomto odvolaní a je toho názoru, že otec nemá s deťmi v súčasnosti dostatočne vytvorený vzťah na to, aby došlo k stretávaniu sa otca s deťmi, tak ako rozhodol súd prvého stupňa. Z vykonaného dokazovania je zrejmé, že z dôvodu nezáujmu otca o deti po dobu vyše jeden a pol roka došlo k ochladnutiu ich vzťahov a tento stav je zapríčinený len nezáujmom otca, preto je potrebné postupne upraviť styk, avšak nie takým spôsobom, ako rozhodol súd prvého stupňa, ale najprv počas dňa len za jej prítomnosti. Tieto skutočnosti podľa jej názoru potrebujú odborné posúdenie znalcom z odboru psychológie, ktorý by na základe znaleckého skúmania rodičov, ako aj maloletých detí najobjektívnejšie zistil, aký je celkový vzťah otca, ako aj matky s deťmi a na základe odborného posúdenia odporučil prípadne upraviť styk otca s deťmi. Ďalej uviedol, že matka je toho názoru, že stará matka negatívne vplyva na maloleté deti a vychováva ich v nezhode s vlastným náboženským a filozofickým presvedčením matky detí. Aj uvedené je možné preukázať znaleckým dokazovaním, kedy by súdny znalec odpovedal na otázky, aký je celkový vzťah detí k starej matke, či dochádza k negatívnym vplyvom zo strany starej matky k deťom a na základe odborného posúdenia najlepšie posúdil a odporučil prípadne upraviť styk starej matky s deťmi. Negatívny vplyv starej matky na deti sa prejavuje tak, že po príchode mal. Z. od starej matky tento odmieta matku a ich vzájomný citový vzťah, ako aj výchovný vplyv matky sa oslabuje, čím dochádza k negácii úsilia matky riadne deti vychovávať. Znalecké dokazovanie však súd prvého stupňa nenariadil. K celej veci ešte matka chce uviesť, že maloletý syn Michal je autista. Podľa názoru matky nie je potrebné upravovať styk starej matky s deťmi, keďže táto sa môže stretávať s deťmi v čase, keď je upravený styk otca s deťmi. Stará matka s ohľadom na svoje zdravotné problémy nie je spôsobilá samostatne vykonávať riadnu starostlivosť o obe maloleté deti. Stará matka sa spolu so starým otcom dostavili 24.7.2015 pred dvere bytu matky, a to z dôvodu návštevy maloletých detí, pričom sa chceli stretnúť iba s mal. Z., ktorý však aj napriek jej naliehaniu nechcel ísť so starými rodičmi, ani za tej situácie, že by bola pri styku starých rodičov s mal. Z.. Rozhodnutie súdu prvého stupňa považuje matka za predčasné a nesprávne z dôvodu, že súd prvého stupňa aj napriek vedomosti, že mal. Z. v septembri 2015 nastúpi na základnú školu, upravil styk starej matky v nepárnom mesiaci posledný týždeň od pondelka od 16.00 hod. do

soboty do 19.00 hod., ktorá úprava styku s ohľadom na to, že mal. Z. musí chodiť počas týždňa do školy, nie je možná. Navrhla rozsudok zrušiť a vrátiť vec na ďalšie konanie.

Podľa § 219 ods. 1 O.s.p. odvolací súd rozhodnutie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Podľa ods. 2 citovaného ustanovenia, ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Podľa § 220 O.s.p. odvolací súd rozhodnutie súdu prvého stupňa zmení, ak nie sú splnené podmienky na jeho potvrdenie (§ 219), ani na jeho zrušenie (§ 221 ods. 1).

Podľa § 26 Zákona o rodine, ak sa zmenia pomery, súd môže aj bez návrhu zmeniť rozhodnutie o výkone rodičovských práv a povinností alebo dohodu o výkone rodičovských práv a povinností.

Podľa § 25 ods. 1 Zákona o rodine rodičia sa môžu dohodnúť o úprave styku s maloletým dieťaťom pred vyhlásením rozhodnutia, ktorým sa rozvádza manželstvo; dohoda o styku rodičov s maloletým dieťaťom sa stane súčasťou rozhodnutia o rozvode. Podľa ods. 2 citovaného ustanovenia, ak sa rodičia nedohodnú o úprave styku s maloletým dieťaťom podľa odseku 1, súd upraví styk rodičov s maloletým dieťaťom v rozhodnutí o rozvode; to neplatí, ak rodičia úpravu styku žiadajú neupraviť. Podľa ods. 3 citovaného ustanovenia, ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa, súd obmedzí styk maloletého dieťaťa s rodičom alebo ho zakáže. Podľa ods. 5 citovaného ustanovenia, ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa a ak to vyžadujú pomery v rodine, súd môže upraviť styk dieťaťa aj s blízkymi osobami. Ustanovenia odsekov 1 až 4 sa použijú primerane.

Podľa § 36 ods. 1 Zákona o rodine rodičia maloletého dieťaťa, ktorí spolu nežijú, môžu sa kedykoľvek dohodnúť o úprave výkonu ich rodičovských práv a povinností. Ak sa nedohodnú, súd môže aj bez návrhu upraviť výkon ich rodičovských práv a povinností, najmä určí, ktorému z rodičov zverí maloleté dieťa do osobnej starostlivosti. Ustanovenia § 24, § 25 a 26 sa použijú primerane.

Odvolací súd preskúmal rozsudok súdu prvého stupňa spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo podľa ust. § 212 ods. 2 písm.a/ O.s.p. bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 O.s.p. v spojení s ust. § 156 ods. 3 O.s.p. a dospel k záveru, že súd prvého stupňa riadne zistil skutkový stav, posúdil ho podľa správnych ustanovení Zákona o rodine, v súlade s § 132 O.s.p. vyhodnotil dôkazy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti, pričom starostlivo prihliadal na všetko, čo vyšlo za konania najavo, vrátane toho, čo uviedli účastníci, v dôsledku čoho je odôvodnenie napadnutého rozsudku presvedčivé a s jeho závermi vo vzťahu k zmene úpravy styku otca s maloletými deťmi, ako aj úprave styku starej matky s maloletými deťmi počas letných prázdnin sa odvolací súd stotožňuje. Konajúci súd sa vysporiadal so všetkými námietkami matky uplatnenými v odvolaní, ktoré tvorili jej obranu už v priebehu konania na súde prvého stupňa a matka ani v priebehu odvolacieho konania neuviedla žiadne relevantné skutočnosti, ktoré by mali za následok iné rozhodnutie, pokiaľ ide o úpravu styku otca s maloletými deťmi a úpravu styku starej matky s maloletými deťmi počas letných prázdnin.

Na zdôraznenie správnosti rozhodnutia súdu prvého stupňa odvolací súd dodáva, že právo styku rodiča s dieťaťom je novým právom, ktoré vznikne tomu rodičovi, ktorému nie je dieťa rozhodnutím súdu zverené do osobnej starostlivosti. Rodičovské práva a povinnosti druhého rodiča (ktorému dieťa nie je zverené do osobnej starostlivosti) zostávajú v nezmenenom rozsahu zachované. Priestor na realizáciu týchto rodičovských práv a povinností a na výchovné pôsobenie na dieťa má rodič práve v čase styku s dieťaťom. Právo styku rodiča s dieťaťom korešponduje právo dieťaťa poznať svojich rodičov a právo na ich starostlivosť, ako aj právo dieťaťa na zachovanie jeho rodinných zväzkov v súlade so zákonom a s vylúčením nezákonných zásahov podľa čl. 7 a 8 Dohovoru o právach dieťaťa. Pri úprave styku rodiča s dieťaťom je zásadne potrebné vychádzať z toho, že rodič má právo na to, aby s dieťaťom strávil polovicu jeho voľného času, to znamená počas pracovných dní, školského roka, ako aj počas víkendov, sviatkov a prázdnin. Úprava stretávania pod tento rozsah je obmedzením styku, ku ktorému je možné pristúpiť len za podmienok daných v ust. § 25 ods. 3 Zákona o rodine. Výnimkou zo všetkých pravidiel o povinnosti dbať na pravidelný kontakt rodiča s dieťaťom je prípad, kedy záujem dieťaťa vyžaduje, aby bolo dočasne stretávanie s jedným z rodičov obmedzené alebo úplne zakázané. Ide o výnimočné riešenie a vážny zásah do výkonu rodičovských práv a povinností, ktorý môže byť odôvodnený len okolnosťami na strane dieťaťa. Tieto musia byť natoľko závažné, že ochrana záujmu dieťaťa vyvolala potrebu obmedziť

prirodený kontakt. Jediným kritériom pre vyslovenie obmedzenia alebo zákazu styku je teda aktuálna nevyhnutnosť takéhoto opatrenia a záujem dieťaťa, z ktorého táto nevyhnutnosť vyplýva. Obmedzenie styku znamená, že súd autoritatívnym rozhodnutím buď obmedzí rodičovi jeho stretávanie s dieťaťom pod hranicu štandardnej úpravy alebo obmedzí stretávanie iným spôsobom, napríklad obmedzením na konkrétne miesto alebo obmedzením spočívajúcim v prítomnosti tretej osoby pri stretávaní. Zákon o rodine prioritizuje dohodu rodičov o úprave styku a len v prípade, ak rodičia nie sú schopní dohodnúť sa na úprave styku, upraví styk autoritatívne súd, pričom prihliada predovšetkým na záujem maloletého dieťaťa, ktorým je jeho zdravý psychický a fyzický vývoj, zohľadňuje vek dieťaťa a jeho zdravotný stav, prípadne školskú dochádzku, mimoškolskú činnosť, vzdialenosť bydlísk rodičov, pracovné zaťaženie rodičov a podobne tak, aby aj z týchto aspektov bol určený styk úspešne realizovateľný. Pre akékoľvek rozhodnutie súdu o úprave výkonu rodičovských práv a povinností je podstatným posúdenie najlepšieho záujmu maloletého dieťaťa, pričom nejde o otázku skutkovú, ale o právne posúdenie vecí, pričom záujem dieťaťa nie je možné zamieňať so subjektívnymi predstavami rodičov o realizácii ich výchovného pôsobenia, teda s ich predstavou o výkone rodičovských práv a povinností. Zároveň je potrebné zdôrazniť, že vzťah dieťaťa a rodiča je prirodzeným biologickým vzťahom a každé dieťa potrebuje pre zdravý vývoj pocit spolupatričnosti nielen so svojou matkou, ale aj so svojím otcom, pretože ich vzájomné pozitívne pôsobenie v rámci výchovného procesu dáva záruku riadneho vývoja dieťaťa. Výchovné pôsobenie len zo strany jedného rodiča má spravidla za následok nedostatky správania a myslenia dieťaťa. Úlohou rodiča, ktorý maloleté dieťa vychováva je okrem iného, aby so zreteľom na záujem dieťaťa na prospešnom styku s druhým rodičom vytváral priaznivé podmienky na styk tohto rodiča s dieťaťom, a to hlavne vedením dieťaťa k tomu, aby malo pozitívny vzťah k tomuto rodičovi. V prípade, ak rodič, ktorému bolo maloleté dieťa zverené do osobnej starostlivosti, nevytvára priaznivé podmienky pre realizáciu styku dieťaťa s druhým rodičom, možno mať vážne pochybnosti o výchovnej spôsobilosti takéhoto rodiča.

V tomto prejednávanom prípade súd prvého stupňa dostatočne zohľadnil existujúce pomery rodičov, ako aj vek detí a vzhľadom na skutočnosť, že doposiaľ upravený styk otca s maloletými deťmi v rozsahu každý druhý mesiac v trvaní celého posledného týždňa v mesiaci sa v dôsledku pracovnej zaťaženia otca a jeho finančných problémov nerealizoval po dobu jeden a pol roka, takáto úprava už nezodpovedá záujmom maloletých detí, a to aj s poukazom na skutočnosť, že mal. Z. v septembri 2015 nastúpil do 1. ročníka Základnej školy v Sobrance, čím by doterajšia úprava zasahovala do vyučovacieho procesu maloletého s poukazom aj na značnú vzdialenosť bydlísk detí a otca maloletých detí. Zároveň ani odvolací súd nepovažoval za vhodné, aby sa styk detí s otcom realizoval odlišne, teda že jedno dieťa by sa s otcom stýkalo a druhé nie, čo by mohlo mať negatívne následky na psychike maloletých detí. Odvolací súd tiež nezistil žiadne skutočnosti, ktoré by odôvodňovali ďalšie obmedzenie styku otca s maloletými deťmi obmedzením spočívajúcim v zúžení styku na niekoľko hodín raz za dva mesiace s prítomnosťou matky. Ako už bolo konštatované vyššie, úlohou matky, ktorá deti vychováva, je pripraviť maloleté deti na styk s otcom, viesť ich k pozitívnemu vzťahu k otcovi a vytvárať podmienky pre úspešnú realizáciu styku otca s deťmi.

Pokiaľ ide o úpravu styku starej matky s maloletými deťmi, odvolací súd poukazuje na čl. 8 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa, z ktorého vyplýva, že dieťa má právo nielen na zachovanie vzťahu so svojimi rodičmi, ale aj právo na zachovanie svojej totožnosti a rodinných zväzkov v súlade so zákonom a vylúčením nezákonných zásahov. Zároveň Dohovor o právach dieťaťa uznáva aj zodpovednosť členov širšej rodiny dieťaťa pri zabezpečení orientácie dieťaťa a jeho usmerňovaní v súlade s jeho rozvíjajúcimi sa schopnosťami podľa čl. 5. Z ust. § 25 ods. 5 Zákona o rodine vyplýva, že súd môže upraviť aj bez návrhu stretávanie blízkych osôb dieťaťa s dieťaťom pri splnení dvoch podmienok, a to ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa, pričom sa už všeobecne akceptuje potreba dieťaťa rozvíjať pozitívne rodinné vzťahy aj so širšou rodinou, s ktorou má citové väzby a ak si to vyžadujú pomery v rodine.

Z dokazovania vykonaného súdom prvého stupňa nepochybne vyplynulo, že citové väzby maloletých detí k starej matke boli silné a až do konfliktu, ktorý vznikol medzi matkou a starou matkou v januári 2015, sa bez problémov realizoval súdom upravený styk starej matky s maloletými deťmi, dokonca vo väčšom rozsahu, aký vyplýval z rozhodnutia súdu, čo nepoprela ani samotná matka. Po tomto konflikte, kedy stará matka vytýkala matke nedostatočnú starostlivosť o maloleté deti, matka podala návrh na zúženie styku starej matky s deťmi, a to na poslednú nedeľu v párnom mesiaci od 15.00 hod. do 17.00 hod. za jej prítomnosti, ktorý následne rozšírila návrhom na zúženie styku otca s maloletými deťmi na niekoľko hodín raz za dva mesiace v jej prítomnosti a následne navrhovala úplný zákaz styku starej matky s

deťmi odôvodňujúc to nevhodným vplyvom starej matky na výchovu maloletých detí, odmietaním detí stýkať sa so starou matkou s prejavmi rôznych psychosomatických ťažkostí a v odvolacom konaní aj údajným autizmom mal. S. a zhoršeným zdravotným stavom starej matky. V priebehu konania na súde prvého stupňa matka nepreukázala a ani len netvrdila, že stará matka má zdravotné problémy a mal. S. trpí autizmom a ani v priebehu odvolacieho konania nepredložila žiadne listinné dôkazy, ktoré by uvedené skutočnosti preukazovali. Matka poukazuje na správu referátu poradensko-psychologických služieb z 13.3.2015, ktorú podľa jej názoru súd prvého stupňa nezohľadnil, avšak z rozhodnutia súdu prvého stupňa vyplýva, že súd z uvedenej správy vychádzal a odvolací súd dodáva, že ani z tejto správy nevyplynuli skutočnosti, ktoré by viedli k záveru o nevhodnom vplyve starej matky na výchovu maloletých detí, práve naopak, zo správy vyplynulo, že mal. Z. sa počas konzultácii vracal ku konfliktu medzi matkou a starou matkou, čo nasvedčuje, že dieťa nespracovalo situáciu, preto je dôležité zlepšenie komunikácie medzi starou matkou a matkou, ako aj úprava ich vzájomných vzťahov, aby dieťa vnímalo u matky dobrý vzťah k starej matke a jej prijatie, nakoľko v takejto napätej situácii by bolo opäť traumatizované s odporúčaním návštevy referátu poradensko-psychologických služieb pre zlepšenie ich komunikácie a vzťahov. Odvolací súd zdôrazňuje, že konflikt medzi matkou a starou matkou nemôže byť dôvodom pre vylúčenie akéhokoľvek styku detí so starou matkou, ku ktorej mali doposiaľ vytvorené silné citové väzby. Obidve by si mali uvedomiť, že psychika detí nie je dostatočne zrelá a schopná vyhodnotiť konflikty dospelých, v dôsledku čoho sú deti zmätené a môžu reagovať odmietaním stretnutí so starou matkou v snahe vyhnúť sa opätovným konfliktom a reagovať psychosomatickými obtiažami, čo rozhodne nie je v záujme maloletých detí. Súd na uvedený stav nemôže resignovať a musí prijať opatrenia na čo najrýchlejšiu konsolidáciu vzťahov v rodine maloletých detí a v prípade, ak dospelé osoby neprehodnotia svoje vzájomné vzťahy a neodstránia negatívne vplyvy na maloleté deti, môže im súd aj bez návrhu uložiť výchovné opatrenie podľa § 37 Zákona o rodine. Zákaz styku starej matky s maloletými deťmi, ku ktorej mali deti doposiaľ vytvorený silný citový vzťah, nie je v záujme maloletých detí, nakoľko absencia styku s takouto blízkou osobou môže mať na ich psychickom vývine negatívne následky, čo by si mala v prvom rade uvedomiť matka detí a stará matka by sa mala zdržať rôznych hodnotení starostlivosti matky o maloleté deti, ako správne konštatoval súd prvého stupňa, nakoľko rozhodujúcu úlohu vo výchove dieťaťa majú rodičia a majú právo vychovávať deti v zhode s vlastným náboženským a filozofickým presvedčením.

Vo vzťahu k návrhu matky na doplnenie dokazovania nariadením znaleckého dokazovania odvolací súd zdôrazňuje, že znalecký posudok je len jedným z dôkazných prostriedkov, ktorý má rovnakú silu ako ostatné dôkazy, nie je možné ho priorizovať a ako každý dôkaz je potrebné ho hodnotiť podľa § 132 O.s.p. jednotlivo, ako aj v súvislosti s ďalšími vykonanými dôkazmi. Znalecké dokazovanie je možné nariadiť len na zistenie skutočností, na ktoré sú potrebné odborné znalosti. Znalcovi zásadne nepatrí vyjadrovať názor na prejednávanú vec, prípadne navrhovať úpravu pomerov účastníkov konania. S prihliadnutím na dostatočne zistený skutkový stav ani odvolací súd nepovažoval za potrebné nariadiť znalecké dokazovanie z odboru detskej psychológie.

Jediným pochybením súdu prvého stupňa bolo, že pri úprave styku starej matky s maloletými deťmi nedostatočne prihliadol na skutočnosť, že mal. Z. začal v septembri 2015 školskú dochádzku, preto je vylúčené, aby sa styk realizoval počas celého posledného týždňa v každom nepárnom mesiaci, pretože takto realizovaný styk by zasahoval do vyučovacieho procesu maloletého a zároveň odvolací súd nepovažoval za vhodné, aby sa styk detí so starou matkou realizoval odlišne, čo by mohlo mať negatívne následky v prežívaní uvedenej situácie na obe maloleté deti.

Vzhľadom na uvedené odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 219 ods. 1 O.s.p. vo výrokoch o zmene úpravy styku otca s maloletými deťmi a zmene úpravy styku starej matky s maloletými deťmi počas letných prázdnin a podľa § 220 O.s.p. zmenil rozsudok vo výroku o zmene úpravy styku starej matky s maloletými deťmi počas bežného roka tak, že zúžil styk od piatku od 16.00 hod. do soboty do 19.00 hod. s ponechaním frekvencie styku rovnako ako v napadnutom rozsudku súdu prvého stupňa, teda vždy v posledný týždeň každého nepárneho mesiaca v roku.

O trovách konania rozhodol odvolací súd podľa § 224 ods. 1, 2 O.s.p. v spojení s § 146 ods. 1 písm.a/ O.s.p., nakoľko v konaniach starostlivosti súdu o maloleté deti, ktoré možno začať aj bez návrhu, nemá právo na náhradu trov konania žiaden z účastníkov.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.